

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Iglódi Endre ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bors István ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt a Veszprémi Városi Bíróság előtt 15.G.20.844/2006. szám alatt újraindult, és a Veszprém Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2.Gf.40.024/2008/6. számú ítéletével jogerősen elbírált perében az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperes részére 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A peres felek jogelődjei (a továbbiakban: felek) 2002. október 7-én vállalkozási szerződést kötöttek; ebben a felperes elvállalta a szám alatti épület népfőiskolai képzési központ céljára történő átalakítási munkák kivitelezését a szerződés mellékletét képező tervdokumentációban és költségvetésben foglaltak szerint 28.913.644 forint átalányáron. A munka elvégzését két ütemre bontották; a toldalék épület elkészítésére vonatkozó első ütemben került kivitelezésre az eredeti megállapodásban szereplő 22 db nyílászáró, emellett még 2 db nyílászáró és üvegfal helyett faszerkezet. Ezen munkák ellenértékeként az alperes - a meglévő hibák ismeretében - 3.320.833 forintot a felperesnek kiegyenlített. A felperes a második ütemben további 33 db új nyílászárót gyártott le és épített be. Az alperesnek a nyílászárókkal kapcsolatban - részben a felperes által is elismert - minőségi kifogásai voltak. Az átalakítási munkák műszaki átadás-átvétele 2004. március 9-én megtörtént; ezt követően készített felperes a 33 db nyílászáróról

árazott felmérést. A kivitelező felperes által igényelt összeget azonban az alperes nem egyenlítette ki.

A felperes kereseti kérelmében a 33 db nyílászáró ellenértékeként 3.095.796 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a kivitelezés nem I. osztályú minőségben történt, ezért az alperes a már kifizetett összegen felül további díj fizetésére nem kötelezhető. Vitatta, hogy a 33 db nyílászáró tekintetében a felek között szerződés jött volna létre. Vizontkeresetet terjesztett elő, az eredeti szerződésben szereplő 22 db nyílászáró hibás teljesítése miatt 1.251.396 forint visszafizetésére kérte kötelezni a felperest árleszállítás címén. A felperes a vizontkereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott ítéletében 1.298.223 forint, és ennek 2005. január 17. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a keresetet és vizontkeresetet elutasította. Az okirati bizonyítékok, így elsősorban az építési napló, valamint a tanúvallomások alapján tényként megállapította, hogy a felek a további 2+33 nyílászáró tekintetében ráutaló magatartással az eredeti szerződést módosították. Miután a felek az eredeti szerződésben a további 35 nyílászáróra nem voltak tekintettel, ezért szakértői bizonyítás útján vizsgálta, hogy a felperest milyen összegű - munkájával arányos - ellenérték illetheti meg. A szakértő véleményét aggálytalannak tartotta, mivel a szakértő figyelemmel volt a felperes által készített árazott felmérésre, ebből elfogadta az anyagköltséget, értékelte a nyílászárók tényleges méretét, a beépítés időpontjában reális átlagárakat, és ezt korrigálta a minőségi osztály szerinti értékcsökkenéssel; így az eredeti szerződésben nem szereplő 33 db nyílászáró legyártásáért és beszereléséért a felperest megillető bruttó vállalkozói díjat 2.180.750 forintban állapította meg. A bíróság a szakvélemény alapján a felperes keresetét 2.180.750 forint vonatkozásában alaposnak tartotta.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta ugyanakkor az első ütemben elkészített nyílászárók minőségét, az alperes árleszállítás iránti igényének megalapozottságát. A kiegészített szakvélemény adataira tekintettel az I. ütemben elkészített 24 db nyílászáró legyártásáért és beépítéséért bruttó 1.904.605 forint vállalkozói díjat, a faszerkezetért pedig bruttó 533.751 forintot, vagyis összesen 2.438.306 forintot tartott jogszerűnek. Miután az alperes ennél 882.527 forinttal többet fizetett, ezért ilyen összegben jogszerűnek találta az alperes díjcsökkentési igényét, és beszámítás után a Ptk. 402. §, 216. § (1), 305. § (1), és 306. § (1) bekezdését alkalmazva 1.298.223 forint vállalkozói díj megfizetésére kötelezte az alperest.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése, valamint a felperes csatlakozó fellebbezése folytán meghozott jogerős ítéletében az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és a marasztalás tőkeösszegét 2.180.750 forintra felemelte. Ezzel együtt megváltoztatta a perköltség összegét is, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú ítélet indokolása szerint helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a felek ráutaló magatartással a 33 nyílászáró elkészítése tárgyában a korábbi szerződésüket módosították, de a körülményekből az is megállapítható, hogy erre új szerződést kötöttek. A felperes ajánlatát az alperes elfogadta anélkül, hogy az ajánlat a díjat tartalmazta volna. Az alperes azonban tisztában volt azzal, hogy a szolgáltatásért ellenszolgáltatás jár. Miután a felek között folyamatban volt a vállalkozási szerződés teljesítése, így ezen szerződés díjtételeit tekintették irányadónak az új szerződés esetében is. Ezért a felperes az általa elvégzett munkáért az eredeti díjazáson felül további vállalkozói díjra igényt tarthat. A jogerős ítélet szerint a 33 nyílászáró vonatkozásában a szakértő megállapította az árleszállítás mértékét, az alperes további árleszállítást bizonyítani nem tudott, ezért a felperes keresete a Ptk. 402. §-a alapján 2.180.750 forint tekintetében alapos.

A szerződés I. ütemében beépített 24 db nyílászáró vonatkozásában a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperesi igényérvényesítést a Ptk. 316. § (1) bekezdése kizárta. Az alperes minőségi kifogása után a felperes már csökkentett összegű számlát bocsátott ki, az alperes ezt a számlát elfogadta, és kiegyenlítette. Az alperes jogfenntartó nyilatkozatot nem tett, ennek hiányában jogvesztés következett be, vagyis hibás teljesítésre alapítva további igényt nem érvényesíthet. Egyebekben megjegyezte, hogy a felperes a fellebbezésében már elévülésre is hivatkozott, amely hivatkozása alaposnak bizonyult. Miután az alperesi viszontkeresetnek a jogerős ítélet értelmében nem volt jogalapja, az alperes követelése beszámítással sem érvényesíthető, emiatt a felperesnek járó vállalkozói díj összege nem csökkenthető.

Az alperes a jogerős ítélet elleni pontosított felülvizsgálati kérelmében tartalmilag a felperes keresetének elutasítását, és a felperes díjleszállításban történő marasztalását kérte az általa előterjesztett „beszámítási kifogásnak megfelelő” összegben. Megsértett jogszabályként a Pp. 3. § (2) bekezdését jelölte meg, szerinte az alperes által viszontkeresetként előterjesztett kérelmet tartalma szerint beszámítási kifogásnak kellett volna értékelni, amellyel lejárt követelést is lehet érvényesíteni. A másodfokú bíróság ítéletének indokolását „önmagának ellentmondónak” nevezte. Szükségesnek tartotta annak tisztázását, hogy a felek között a 33 db nyílászáró vonatkozásában új szerződés jött-e létre, vagy a korábbi szerződést módosították. Határozott álláspontja az

volt, hogy nem történt szerződésmódosítás, ugyanis a beruházás a Széchenyi-terv pályázat keretén belül történt, így a szerződést módosítani csak a támogató hozzájárulásával lehetett volna. Vitatta az új szerződés létrejöttét is, hivatkozott arra, hogy átalányáras szerződést kötöttek, amelynek során többletmunka elszámolására nincs lehetőség. Végül megismételte az ablakok alkalmatlanságával kapcsolatos korábbi előadását.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati eljárás eredményeként az volt megállapítható, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő. Az alperes konkrét jogszabálysértés megjelölésével azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság vizontkeresetét nem beszámítási kifogásként bírálta el; ez az állítása azonban nem állja meg a helyét. A másodfokú bíróság - az elsőfokú bírósághoz hasonlóan - az alperes vizontkeresetét beszámítási kifogásként bírálta el, erre utal a jogerős ítélet indokolásának 5. oldal harmadik bekezdésében foglalt azon mondat, miszerint a „Jelen esetben az igényérvényesítést a Ptk. 316. § (1) bekezdése zárja ki, ebből következően nincs az alperesi vizontkeresetnek jogalapja, s ekként az alapos kereseti követelés szerint járó összeg (2.180.750 Ft) **beszámítással** nem csökkenthető”. A másodfokú bíróság csupán megjegyzésként foglalkozott a felperes elévülési kifogásával, de az alperesi ellenkövetelést (beszámítási kifogással érvényesített árleszállítást) nem az elévülés miatt, hanem kifejezetten a Ptk. 316. § (1) bekezdésére - azaz a teljesítésnek a hiba ismeretében történő jogfenntartás nélküli elfogadására - hivatkozással utasította el.

A Legfelsőbb Bíróság a per adatai alapján a 33 db nyílászáró elkészítésére vonatkozóan azt állapította meg, hogy a felperes részéről pótmunka végzése történt. Már az engedélyezési tervek műszaki leírása tartalmazta, hogy a meglévő nyílászárók hagyományos faszerkezetek, kettős üvegezéssel; az építés során az elavultak szükségyszerű cseréjére, új, korszerű, hőszigetelt nyílászárók beépítésére sor kerül. A tervező tehát a létesítmény rendeltetésszerű használhatóságához az elavult nyílászárók cseréjét szükségesnek tartotta, a felek a vállalkozási szerződésben - a költségvetés adatai szerint - ennek díját mégsem vették figyelembe. A Ptk. 403. § (4) bekezdése értelmében a műszaki szükségességből felmerült munka, a megrendelő hozzájárulásával elvégzett pótmunka díjára a vállalkozó átalányáras szerződés esetén is igényt tarthat, ekként foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság az EBH 2000/1/201. számú jogesetében. A fentiekre tekintettel a jogerős ítélet érdemben megfelel a vonatkozó anyagi jogi jogszabályoknak is.

A 33 db nyílászáró vonatkozásában a másodfokú bíróság a Ptk. 306. §-a alapján ténylegesen helyt adott az alperes kellékszavatossági igényének, és árleszállítást alkalmazott a szakértő által megjelölt összegben. A felülvizsgálati eljárásban pedig a bizonyítékok, így a szakvélemény felülmérlegelésére sincs lehetőség, ezért az alperes további díjcsökkentési igénye tárgyában a jogerős ítélet nem tekinthető jogszabálysértőnek.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a sikertelen kérelmet előterjesztő alperest a felperes ÁFA-t is magában foglaló jogi képviselési költsége megfizetésére.

Budapest, 2008. december 04.

Dr. Fehér Ferenc a tanács elnöke s.k., Dr. Kováts Rolandné előadó bíró s.k., Dr. Bartal Géza bíró s.k.